

14. Koosluse kaitse ühe koosluse näitel – infoklipp

Definitsioon: Kooslus, koledama sõnaga biotsönoos, on väga sarnaste keskkonnatingimustega alal (biotoobis) elavate organismide kogum. Koosluse moodustavad sama territooriumi asustavad erinevate liikide populatsioonid. Lisaks seal elavatele liikidele, saab kooslust defineerida ka funktsionaalselt. Näiteks roheliste taimede koosluse moodustavad ökosüsteemis esmased produktendid, olles toiduks rohusööjatele. Katte- ja paljasseemnetaimede populatsioon on piiritletud aga taksonoomiliselt.

Looduslik- ja tehiskooslus: Kooslusi eristatakse ka inimtegevuse mõju järgi. Kui inimene pole koosluse kujunemisele märkimisväärset mõju avaldanud on tegu loodusliku kooslusega. Kui inimene looduslikku kooslust majandab, kasvatades seal näiteks kariloomi või seda niites, võib sellest kujuneda pool-looduslik ehk pärandkooslust. Kui looduslik kooslus täielikult asendada näiteks pargiga käsitletakse seda tehiskooslusena.

Kaitse: Kuna kooslust defineeritakse seal elavate liikide järgi on selgeks ka see, miks nende kaitsmisest nii palju räägitakse – nii kaua kuni säilib kooslus, säilivad ka seal olevad taime- ja loomaliigid. Kui mingeid kooslusi aktiivselt hävitatakse näiteks soid kuivendades või sügavaid metsi maha raiudes, kaotame me oma loodusest need liigid, kelle eluks need kooslused hädavajalikud on.

Puisniit: Mitte ainult looduslikud kooslused ei ole liikide säilimiseks vajalikud vaid ka pärandkooslused. Üks näide sellest on puisniit. See on hõreda puude ja põõsaste kasvuga heinamaa, mida regulaarselt niidetakse. Puisniidu väärtus seisneb sealses liigirikkuses. Euroopa puisniidud ühed maailma kõige liigirikkamad taimekooslused. Kahjuks on intensiivpõllumajandus muutnud varem väga levinud puisniidud nii Eestis kui Euroopas lagedateks heinamaadeks. Et, tagada puisniidud ja ka teised pärandkooslused ka järgnevale põlvkondadele, on nad võetud kaitse alla. Eestis tegutseb ka eraldi Pärandkoosluste Kaitse Ühing, kes korraldab pärandkoosluste alalhoidu. Põhiline töö on heinategu, mida vanasti tehti käsitsi vikatiga kuid tänapäeval on lagedamad alad võimalik üle käia ka muruniidukiga. Lisaks on hea niitmisel ettejäanud kivid ja oksad korjata ja puud veidi tagasi lõigata, et puistu oleks hõre.